

abonnement pour un an

350 Piastres

Edition spéciale. 500 ptrs.

Adresse :

« Idjtihad » Constantinople

Téléph. St. 865

XXIV ème ANNÉE

15 Septembre 1928 No. 260

اجتهاد

علمی، ادبی، اقتصادی، صناعی، صحی مجموعہ

آبوعمان: سنہ لکی [24 نسخہ]

تورکیا ایچون 2 بچق، خار ج ایچون

3 بچق، اعلا کاغذ لیسی 5 لیرادر.

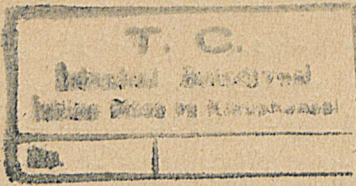
ادارہ خانہ سی :

جفال اوغلندہ « اجتہاد نئی »

تاریخ تاسیسی : 1904 - جنوہ

یکرمی دردنجی سنہ

نومرو 260 - 15 ایلول 1928

مصری (ابوالعلاء)

رسالة الغفران (الهمی قومه دیا)

— 8 —

عنتره ایله محاوره

— بوراده بولونديفكزه آجیورم . اینجی كبی كوزل
ولطیف اولان شهرلركك سكا بر فائده سی طوقونادی ؟
باخصوص قادینلر حقنده کی بیتلرك بیوك تقدیرلره لایقدر .
اللهك ذكرنی حاوی اولیان كوزل بیتلر شفاعته وسیله
اوله بیلسه ایدی او بیتلرك سنی آتشدن قورتاریدی :
« قادینلر حقنده بدن معلومات صورارسه كز قادینلری بر
قادین طیب و متخصصی قدر ای بیلیم . برسانك صاچی آغاریر
ویا یارهی آزالیر ایسه اونلرك میل و محبتدن نصیبی اولاز .
قادینلر زنكینلکی نروده بولورلر ایسه اورایه منجذب اولورلر .
كنجلكه انجذابلری ایسه حیرت ویرمك درجه دهره » :
فان تسألونی بالنساء فانی بصیر بادواءالنساء طیب
اذا شاب رأس المرء او قل ماله فلیس له فی ودهن نصیب
یردن ثراء المال حیث وجدنه و شرخ الشباب عندهن عجیب [۱]

عمرو بن كلثوم Amrou bin Koulthoum

(ابن الفارح) عمرو بن كلثومك نه حالده بولونديغنی
صورار . « ایشته سنك بولونديفك یرك آلت طرفنده در . اونكله
قونوشمق ایسته یور ایسهك قونوش » جوانی ویریلیر .
(ابن الفارح) اوکا خطاباً دیركه :
— صبا جیلک ، آقما جیلک ایتدیكی حاوی اولان معلقهكك
سناددن (یعنی رویدن اول قافیه ده بولان قصورددن) خالی
اولسنی آرزو ایدردم . سناده مانع اوله مازمی ایدك ؟
عمرو — سن نعمده راحت یاشیورسكده بزم نه حالده
بولونديغیزی آكلایه میورسك . سن كندی سعادتكله مشغول
اول . كچمش شیلری صورمه . كچن بردها عودت ایتزه . معلقه مده
کورديكك سناده كلنجه اوچ ، درت قاردهشی بر آزاده
اویله بر حالده اولسنی هومی ایچون بر شین تشکیل ایتزه . یوز
پتندن متشکل بر قصیدهك بر بتی قصورلی اولور ایسه بتون
قصیدهك قیمته نقیصه ویریری ؟

طرفه ایله محاوره Tarafa

(ابن الفارح) جهنمه بولان كنج شاعر (طرفه) دن
صورار :

[۱] ابوالعلا قادین دشمنی ایدی . « دنیا ده مسعود اوله بیلمك
ایچون قادین بولونمالیدر » دیردی .

(ابن الفارح) جهنمك دیگر طرفه كوز كز دیر بر كن
یدی معلقه صاحب لردن (عنتره Antara) فی آتش ایچنده
نه یاقه جفنی شاشیرمش بر حالده كورر . اوکا دیركه :
— ای عبس Abs قبیله لی بیوك شاعر! صانكه :
« شدتله حکم سورن اوكله صیجاقلری سسكون بولقدن
صوكره مجلا و نقشلی بر قدح ایله ، آغزی سوزكچلی بر ابریه
مقترن صاری و چیر کیلی بر جام ایله باده نوش اولدم » :
ولقد شربت من المدامة بعدما ركد الهواجر بالمشوف المعلم
بزحاجة صفراء ذات اسرة قرنت بازهر فی الشمال مقدم
بیتلرنی سویله مامشسك !

سنك « شاعرلریکی سویله نهك بر سوز بر اقدیلری ؟ —
هل غادر الشعراء من متردم ؟ » مصراعکی خاطر لادج . بوسوزی
شعرك آز و محفوظ بولونديغی كندی زمانكه كوره سویله دیركه
حکم ایدیورم . پیغمبرك وقتندن صوكره سویله بن شعرلری
ایشیتمش اولسه ایدك بوسوزیکی کیری آلیر ، (ابر تام) ك
دیدیکی کی شعرك ده چوق واسع جولانكاهه مستعد اولديغنی
نسایم ایدردك .

عنتره — بو (ابوتام Abou Tammam) کیمدر ؟
دییه صورار .

ابن الفارح — اسلام دورنده ظهور ایدن بیوك بر
شاعر در دیر ، و اونك بعض اشعارینی انشاد ایدر .
عنتره بو اشعاری دیکله دکن صوكره — الفاظك اصلی
عربی در . فقط تفرعاتی برغبینك اثر لطق در . فصیح سوز
سویله بن عرب قبیله لری بو شكلمه شعر سویله حزلردی .
ابن الفارح — استعاره لری خوش بولایورسكن ظن
ایدرم . حال كه اسکیلرك اشعارنده ده استعاره لر واردی .
هر حالده سزك کی برداهینك جهنمه دوشمنه آجیرم .
مصرده کی فسطاطده مغنیه لرك اشعاركز ایله ترنلری حالا
قولا نرمله خوش بر عكس صدا محافظه ایتكده در .

علقمة بن عبدة Alkamat bin Abbsdat

(ابن الفارح) جهنمه بر آز اوتده جاهلی بیوك شعرا دن
(علقمه) بی كورور . اوکا توجیه خطاب ایدر :

ابن القارح — سن هذيل قبيله سسنة منسوب بر شاعر ايدك. او چ قصيده كي بيليرم. بو قصيده لره عين معناده اوچ مطلع ايله باشلامشسك! بومطالعاره بدل هر بری آیری معناده، باشقه صنعتده مطلعار نظم ایده منی ایدك؟ هیچ شبهه یوق كه قریحه منی در بر شاعر ایدك.

ابو کبیر هذلی — جهنم خلقنك كلای آه وفریاددر [آیت ماکلی]. بنی حالمده براق. ایشكه کیت، دیر.

اخطل Akhtal ايله محاوره

(ابن القارح) اشکنجه آجیسيله آه وانین ده بولونان بر آدم کورور:

— سن کیسك؟ دیبه صورار.

برسس — تغلب Taglib قبيله سندن شاعر (اخطل) در، جوانی ویریر.

(ابن القارح) او آدمه سوزی توجیه ایدرك: — سنی آتسه سوروکلین شرابه دائر شررك هر طرب مجلسنده تغنی اولنیوردی. سن اوتنه کی دنباده ایکی شیده خطا ایتدك: 1- اسلامیتی کوردیک حالمده اسلام اولادك. 2- (معاویه) نك اوغلی (یزید) ايله او طوروب قالدك. بستمون دوق وصفایه دالدك. اوتنه کی دنیای بو دنیایه ترجیح ایتدك. شمعی نصل قورتوله جقسك؟

(اخطل) زبانیلری تهجبه دوشورن اوزون بر تحسر فریادی قوباردقن صوکره دیركه:

— آه، یزیدك یانده کچر دیکم کونلر نه مسعود کونلر ایدی! مسك وعنبر قوقولری ایچنده یوزیورایدم. روح اونك روحی ايله مزاج اولمش ایدی. مقنیه لریك لطیف سسلری حالا ایشیدییورم ظن ایدیورم. برکون کندیسنه لطیفه ملرنده «طاووقلری ییدك، پتیردك. دوموزیاورولرنده ییه من میسك؟ نه بآس وار؟» مآئنده یرشعر سویله دمده کولمكدن باشقه بر مقابله ده بولونمادی.

(ابن القارح) — یزیدی سندن زیاده کیسه بیلر. موحمدی ایدی؟ ملاحمدی ایدی؟

— جدی (ابوسفیان) ك احد Ouhoud غزوه سنده اسلاماره قارشی مظفریتی، شرابك حلال اولدیغنی، شرابی تحریم ایدن حضرت محمدك مدینه ده وفاتك وقوعی اوزرنه تحریك آرتق هیچ بر حکمی اولدیغنی حاوی اولان شعرلری پك بکینوردی.

ابن القارح — جنت وجهنده هر هانکی شاعره راست کلام ایسه هپ شاشقینلق ایچنده شعری اونوغش کوردم. یالکن سن حالا کفرلریکی تکرار ایدوب طوربیورسك! بتون بو محاوره لری دیکلین (ابلیس) هان سوزه مداخله ایدرك زبانیلره خطابا:

— زبانیلر! سزدن ده عاجز مخلوق کوردم. بو آدمك

— او بر دنباده سویله دیکك شعرلری خاطر لایه بیلور میسك؟ شمعی صباح، آقشام ایچمهك نصلدر؟ غالباً باده بدیل قانامش آتشی صو ایچبورسك! اولدوروله كك سبی حقنده مختلف روایتلر واردر. اك طوغری روایت حیره ملو کندن (عمرو بن هند Amrou bin Hind) ك قربانی اولمش بولما کدر. یازیق كه یکر می یاشکده پك کنج ایکن اولدورولدك. دال قافیه کی قصیده ك (معلقه ك) دن باشقه بر شعرك اولسه ایدی یالکن بو قصیده بر شاه اثر اوله رق نامکی تخلید کافي ایدی.

(طرقه) شو جوانی ویریر:

— کاشکی اوتنه کی دنباده جاهل قاله ایدم، بره صراع بيله شعر سویله مه بیدم ده بو جنته جاهلار واحقر ايله کیره بیسه ایدم. بوراده ناصل سکون وراحت بوله؟ «حقدن آریلار (ویا ظالم) جهنم ایچون اودون اوله جقدر» [آیت ماکلی]

اوس بن حجر Evs bin Hadjar ايله محاوره

(ابن القارح) جهنمده قاورولان بدبختلره کوزکیز دیریرکن (نابغه) و (زهیر) ه معاصر اوله رق یتیشن بیوک شاعرلردن (اوس بن حجر) ی کورور. اوکا شو سوزلری توجیه ایدر: — ای اوس! آرقداشلرك کندیلرینه توجیه اولونان سؤالره جواب ویرمه یورلر. سندن جواب آله بیلیریم؟ بر سؤال صورده جنم. سنك بر یتك نابغه نك بر یتنه بکزیور. ایکیزده بیوک شاعرلردن دیکزن. بو بکزه پیشی نه یه حمل ایدم؟ (اوس) شو یوله جواب ویریر:

— بنی ذبیان (نابغه) سنك جنتده بولوندیغنی سویله یورلر. بونی اوندن صور. سکا جواب ویرمهک اونك موقعی بنمکندن ده مساعنדר. هر شیئی درشونه بیلیر بر حالمده در. بن ایسه پریشان وشاشقین بر موقعه بولونیورم. قیزغین آتشاریا قیلور. الر، قوالر باغلانیور. صوسزادن چانلایه جق بر حاله کلدیکم زمان اوکده نهر کبی بر شیشك آقدیغنی کوریورم. فقط آووجلا یوب ایچمك ایسته نجه آلاولی بر آتش بولویورم. بندن چوق فنا آدملر جنته کیرمشدر. لکن بوراده کی غفو ومفرت ده او بر دنباده کی ثروت وسعادت کبی طالع وقسمته باغلیدر.

ابن القارح — فقط بن سنك آغزکدن جواب ایستم. تا که جنت اهله «اوس بویه سویله یور» دیهیم. (اوس) جواب ویرم.

ابو کبیر هذلی Abou Kebir Hazli ايله محاوره

(ابن القارح) آتشك ایچنده سائر بدبختلردن هیچ فرق اولایان بر آدم کورور:

— بدبخت! سن کیسك؟ دیبه صورار.

مخاطب — بن ابو کبیر هذلیم، جوانی ویریر.

اخطل — اوت، بو بیتلری سویله دم. فقط بو کون ندامت ایدیورم. لیکن پشیانلق فائده ایدرمی ؟
(ابن القارح) جهنم خلقی ایله محاوره ایتمکدن اوصانیر. جنتده کی یوکسک کوشکنه دوغری دوغنه باشلار. کوشکه بر، ایکی میل، مسافه نه یافلاشنجه جهنم کنارنده ایکن تغلب قبیله سندن (مهلهل Mouhalhil)، (شهری Chanfara) و (تأبطشراً Taabbata Charran) نامنده کی شاعرلر حقدنه معلومات صورمادیقی خاطرلار. تکرار جهنمه ناظر اولان موقعه دوتر. یوکسک سسس ایله چاغیریر :
— مهلهل نره ده !

سسس — دها زیاده ایضاحات ویر، جوابنده بولنور.
(ابن القارح) : — شو وبو شعرلرله نحو علماسنک استشهاد ایتدکلری مهلهل !
سسس شو جوانی ویریر : — آرادینک آدم حقدنه سویله دیکک سوزلری آکلایه مایورز. نحو طالری کیم اولیور ؟ استشهاد نه دئکدر ؟ بو هذیان نه در ؟ بز جهنم محانظرلری یز ! اویله شیلری آکلایز. مقصدنک نه ایسه آچیق سویله .

[دوام ایده جک]

زکی مفاصل

بی پروا ویی لزوم نه قدر سوز سویله دیکنی ایشیتم دیکز می ؟ ایچکزه غیرت وحیت صاحبی بر زبانی بولونسه ایدی اونی هان یاقه سندن چکوب جهنمک ایچنه آتاردی، دیر.
زبانلر — جنت اهله طوقونق حدیغز دکلدر، دیرلر.
(ابن القارح) ابلیسک سوزلرینی ایشیدیر ایشیتمز اوکا سوکوب صایار، اهت ایدر، اوغرامش اولدیغی الیم عاقبتدن ممنونیتی اظهار ایلر .
ابلیس — سز آدم اوغللری دیکرلرک فلا کتنه قارشى اظهار ممنونیت ایتمکدن منع ایدلدیکز می ؟ لیکن سز هر هانکی شیدن منع اولندیکز ایسه اونی درحال ارتکاب ایتدیکز . سز اویله عجیب مخلوقاتسکز.
ابن القارح — باباض آدمه قارشى بویوله ایلك طاورانان سن ایدک. البادی اظم .
(ابن القارح) اخطل ایله تکرار قونوشمه باشلار :
— اخطل ! شو بیتلری سویله بن سن دکلکی ایدک ؟
« اختیارمه رمضان طوتمام . قربانلرکده اتلرینی یمیم . صباحدن بر آز اول قاقوب اشک کبی (حى علی افلاح) دییه باغیرمام . لیکن شرابی صفوی ایچرم وکون طرغارکن سجده قاپانیم » :
ولست بصائم رمضان طوعاً ولست بآکل لحم الاضاحی ولست بقاءم کالعیر ادعو قبیل الصبح: حى علی الفلاح ولکنی ساشربها شمولاً واسجد عند منبلج الصباح

اولی قارداش:

خلیل موفق و طونه لی حلمی بک سر حوملر

اولوندیغی وقت باصیلمق اوزده قورشون یازیلری یوکلنه رک خارجده بر مطبعیه کو تورن طونه لی حلمی قارداش اولمشدی. بر آرزو کرا تورکجه خطبه لرینی یازمایه بونلری طاش و حروفات ایله باصمایه و عربجه به ترجمه ایتدیرمه باشلامشدی. بو ترجمه لری سوریه لی احراردن و طونه لینک صوک نفسنه قادار یانندن آیر یلامش محب خالصی اولان امین انطاکی بک یاپیوردی. محب فاضلمز امین انطاکی بک (تورکیه الفتات) یعنی (کنج تورکیا) ادلی عربجه و حکومت مطلقه نك علیهداری و مشروطیت ایسته یین بر عصیان غزته سی نشر ایدیوردی. تورک اوردوسی طرفندن (تسالیا) نك استیلا سندن صوکره آوروپا دولتارینک تضییقه یه تحلییه مجبور اولدیغمز زمان جمله مز متأرودلخون

خلیل موفق و طونه لی حلمی بکر، اولوماری و طنمزده برر غروب تشکیل ایدن و طنداشار مزدن درلر. 1897 ده مقام اولان بر برستان قلعه سندن، طونس و مارسسیلیا طریقیه (کیوم تهل) ک حر طاعلرینه، Lac Léman ساحله آتیلدیغ زمان (جنوه) ده خلیل موفق، طونه لی حلمی، اسحق سکوق، نوری احمد، مدحت شکری، عاقل مختار و بلغارستانلی عمر لطفی واردی. طونه لی حلمی وضع و متواضع حیاتی، کوچو جک بر او طه ده آیده قرق نهایت الی فرائق صرف ایده رک یاشاردی. خلیل موفق داها وسعتلی و شاطر بر حیات یاشایه بیلنلر مزدن دی (قهریات) ایلك دفعه (عثمانی اتحاد و ترقی) مطبعه سنده داهاد و غیریوسی مرتجانه سنده ترتیب